

Dr. DOMINKÓ ISTVÁN

Élményalapú zeneoktatásra törekvés a 21. században

Modern világunk mostanra jutott el abba az állapotba, amikor már meglehetősen nehéz újat mondani, újat mutatni a kor szülötteinek a korábban jól bevált eszközökkel és módszerekkel. A multimédiás eszközök és az informatikai találmányok rohamos fejlődése és elterjedése miatt a múlt század közepétől kezdve egyre közelebb került az emberekhez a sokféle információ. Eleinte még csak a rádiózás, majd egyre inkább a televíziózás jelentette a kaput a külvilág felé, melyek minden korábbi szórakozási és élményszerzési lehetőséghez képest abban különböztek nagyon, hogy szépen lassan beköltöztek az otthonokba, a családok mindennapi életterébe. Korábban a mozik, táncos és zenés klubok töltötték be azt a szerepet, ami igazi kikapcsolódást jelenthetett az emberek számára. Erre csak úgy volt lehetőségük, ha okosan megtervezték a napjaikat, bennük a pihenésnek, kikapcsolódásnak idejét, majd amikor eljött a „nagy nap” – leginkább a hétvégéken –, felöltöztek szép ruhákba, megadva a módját az otthonról való kimozdulásnak. Gyakorlatilag ünneppé vált az életükben, amikor az élmények iránti vágyakozásukban – leginkább barátok társaságát keresve – elmentek otthonról. Azonban a tömeggyártás és a megnövekedett kereslet együttes hatása egyre inkább azt idézte elő, hogy a különféle híradástechnikai eszközök ára jelentősen csökkenni kezdett, ezáltal könnyebben megvásárolhatták, otthonukba vihették azokat a családok. Élettelen tárgyi mivoltuk ellenére szinte észrevétlenül állandó lakótársak szerepét kezdték betölteni, így már nemcsak a családtagok és barátok között, hanem egymástól elszeparáltan, más személyektől függetlenül is el tudta tölteni az ember a szórakozásra, kikapcsolódásra szánt idejét, amit még elődei ösztönösen a közösségi élet építésére szántak. Ezek a médiumok pedig egyre inkább kinyitották az ember szemét és fülét a napi aktualitásokra. Ma már felettébb azt tapasztalhatjuk, hogy a hírek és információk, filmek és zenék, reklámok és termékek mindennapi életünk természetes részeként jutnak el hozzánk; immár a kanapé kényelméből is elérhetőek lettek számunkra a tudásszomjunk és kíváncsiságunk kielégítésére kínálkozó lehetőségek.

Az internet elterjedését megelőzően a legnagyobb hatást persze a televízió váltotta ki, sokakat megbabonázott a felnövekvő nemzedékek sarjai közül a „beszélő doboz”, amely szinte válogatás nélkül képes volt mindenféle üzenetet eljuttatni a tömegekhez. Varázsát természetesen a képi megjelenítésnek köszönheti. A szem, amely egyre telhetetlenebbül éhezte az új dolgok

megtapasztalását, követelte, hogy olyan tájakon is járhasson és szemlélődhessen, ahová anyagi korlátok miatt soha nem lett volna lehetőség eljutni. A filmek álomszerű világával való azonosulás is elérhető közelségbe, konkrétan a házimoziavanzsálódott nappaliba került, ezáltal akár mindennaposá válhatott a jobb esetben családi közösségben, sokszor azonban csak magányosan átélt élmény. Régebben azt mondták: „csukd be a szemed és képzelj el”! Ma pedig: „nyisd ki, és csodálkozz rá az eléd táruló fantáziavilágra”. Bizony, bármennyire is szemkápráztató az a mérhetetlen sok vizuális élmény, ami manapság szabadon ömölhet ránk, láthatjuk nyilvánvaló eredményét, hogy akaratlanul is formálja – nem feltétlenül a jó irányba – személyiségünk, értékrendünk.

A művészeti értékek és produktumok élvezetével kapcsolatban még egy kis ideig a régi medrében folytathatott tovább a megszokott kurzus, hiszen ahhoz, hogy megnézzen az ember egy kiállítást, vagy meghallgassa városába utazó kedvenc világlátó művészt, el kellett mennie otthonról, hogy jegyet váltson egy múzeumba, koncertterembe. Azonban a hangrögzítés és visszajátszás technikájának gyors fejlődésével, valamint a hanghordozók sokféleségének elterjedésével ugyanazt a folyamatot észlelhetjük, mint a televízió esetében: egyre többen engedhették meg maguknak, hogy szalagos, majd kazettás magnetofont vásároljanak, bakelit, később pedig CD lemezejátszók segítségével töltsék meg szobáikat minőségi muzsikával. Mára már jól tudjuk, hogy mindezek a technológiák is rég elavultak, egyikre sincs szükség ahhoz, hogy kielégítsék az emberek olthatatlan szomját a szépre, az igényesre, vagy éppen a válogatás nélkül való szórakozásra. Az internet a maga hálójával szó szerint bekebelezte világunkat, és oda is eljutott, ahová sem a rádió, sem a televízió nem volt képes. A terjedését és működését biztosító számítógépek pedig különféle ötletes találmányok és programok segítségével már otthonainkat, járműveinket is irányítják, figyelik szívverésünk, vérnyomásunk, elemzéseket készítenek, kiértékelnek – természetesen életünk, egészségünk és jólétünk „védelme” érdekében (legalábbis ezt hangoztatják). Még gondolatainkat is kitalálják, ami egyáltalán nem túlzó állítás. Bizonyára sokan tapasztaltuk már, hogy amiről egymással beszélgetünk, nemsokára reklámhirdetés formájában találkozhatunk vele felbukkanó ablakok formájában számítógépünk, mobiltelefonunk böngészőjében, a naponta sok órát használt közösségi oldalak reklámfelületein annak köszönhetően, hogy a telepített applikációkba rejtett kémprogramok analizálják hangunkat és mondanivalóinkat, szinte lesve minden óhajunk és sóhajunk.

Soha nem jutnánk végére, ha fel akarnánk sorolni, hogy mennyiféle módon talál utat hozzánk az információ, az eladni kívánt áru, a minőségi és az értéktelen termék egyaránt, a művészeti alkotás vagy a legkárosabb és legrombolóbb kreálmányok, képek, filmek különféle digitális formátumok és lenyomatok formájában. Iparágak alakultak és működnek gőzerővel csupán azért, hogy a lehető legészrevétlenebbül és legtermészetesebbnek tűnő módon „zavarkolódjanak” cookie, banner,

„jóindulatú” kémprogram, vagy csak egy ártatlannak tűnő kérdőív formájában. És nem is olyan nehéz eredményeket elérniük azáltal, hogy már szinte mindenki használja ezeket az eszközöket.

Gondoljunk csak bele! A munkavégzésünkhöz, egy fogalmazás, levél megírásához, esetleg valami konkrét információ, adat vagy cím megszerzéséhez, akár online ügyfélszolgálat eléréséhez, nyaralás lefoglalásához számtalan esetben lehet szükségünk az internet kínálta szolgáltatásokra. Ilyenkor dolgaink megkönnyítése végett csak bekapcsoljuk az asztali vagy hordozható számítógépünket, majd amikor elértük célunk, kikapcsoljuk, és éljük tovább megszokott életünk. Viszont a nagysebességű és tudású gépek zsebméretűvé zsugorodásának köszönhetően immár mindenhová magunkkal visszük a munkánk, tudásbázisunk, hang- és könyvtárunk, fotóalbumunk, banki adataink stb. Még elképzelni is nehéz, mit érezhet, ha szembesül mindezekkel az a „régimódi” feltaláló, aki annak idején megálmodta új találmányát, majd pedig 20-30 évvel később meglátja, hogy mi lett az eredetileg talán más célra tervezett ötletéből. A számokban kifejezett viszonylatok pedig egyre csak csökkenni fognak, ha abból indulunk ki, hogy a technológia rohamos fejlődésének köszönhetően évente megduplázódnak a találmányok és újdonságok, ezáltal a világunkban jegyzett tudás és ismeretmennyiség. Épp úgy, ahogy a tárhely méretek és az internetsebesség növekedésével együtt a tárolt és megosztott információmennyiség is hatványozódik. Ez a felgyorsulás pedig megkönnyíti az ipar részéről a tervezést, az előrelátást, hiszen kiszámíthatóvá vált a jövő. A feltalálónak már nem kell évtizedeket várnia arra, hogy meglássa, mennyire válik be találmánya, gyakorlatilag a piacra kerüléssel egy időben elkezdődik a továbbfejlesztése, újragondolása.

Összefoglalva, az ember által létrehozott teremtmény, az eszköz már ma is képes lehet bármire: vásárlásra, eladásra, személyazonosításra, tárgyak, arcok felismerésére, helyzetmegjelölésre, különféle világhálózatokhoz és szervezetekhez való észrevétlen rákapcsolódásra, kémkedésre. Csak idő kérdése, hogy milyen mértékben és mennyire etikusan használják ki képességeiket. Bizony, ma már a mérhetetlen tudást megosztó eszköz ott van a zsebünkben, mi több, sokszor hozzánőve a kezünkhöz, a szívünk, agyunk közelében tartjuk, amellyel kapcsolatosan jogosak lehetnek félelmeink és aggodalmaink.

Fokozottan érvényesek az elmondottak a fiatalok nevelésével, tanításával kapcsolatban. Csak annyi a különbség, hogy ők nem éltek az előbbi évtizedek alatt, s nem láthatták az imént felsorolt fejlődési utakat és haladási irányokat. Egyszerűen csak beleszülettek a digitális forradalom vívmányaival való mindennapi együttélés világába. A régi korok feltalálójával szemben velük azt lenne nehéz megértetni, hogy ezek nélkül is volt élet. De még milyen élet! Valószínűleg nem értenék, és nem is kívánnák vissza azokat az időket, mert gondolkodásuk össze van kapcsolva az eszközök működésével, mintha egyik a másikat erősítené, támogatná. Ennek az együttműködésnek a hiánya pedig könnyen a

diszkomfort érzetét képes kelteni, ha pl. gyorsan meg szeretnénk tudni valamit, de nincs internet, vagy lemerült a mobiltelefon. Milyen pánik tud úrrá lenni az emberen, ha jól megszokott mobil eszköze vagy a világháló „nem elérhető”? Bizony, a gyermekeink és utánuk jövő generációk ennek a függőségnek lesznek szenvedői, jobb esetben csak közvetlen szemlélői. Nekünk, 21. századi tanároknak pedig ezeknek a fiataloknak kell majd új reményeket és élményeket szerezni a napi találkozások, a tanórák alkalmával.

A kis fejlődéstörténeti visszatekintés csupán azt a célt kívánta szolgálni, hogy elgondolkodjunk azon, miként volna lehetséges ma élményalapú oktatásban részesíteni a fiatalokat, amikor az élmények, ingerek és impulzusok ilyen felfokozott mértékben érik őket. Szerencsére az ember által generált impulzusok más természetűek, mint az élettelen (bár sokszor élőnek tűnő) tárgyaké. Leginkább érzelmi alapon vagyunk képesek hatást gyakorolni a közvetlenség, elfogadottság és a közeli fizikai kapcsolat segítségével. Az teszi működésképesé és hatékonyá, hogy nem kiszámítható, legalábbis nem úgy, mint egy program által diktált lefutás. Őszintén remélem, hogy a jövőbeli mesterséges intelligencia soha nem lesz képes hatásában felülmúlni az emberi intuíciót és találékonyságot, amelyek segítségével megnyerhetjük és megmenthetjük a fiatalokat.

Mentőöv a zene!

Az élményalapú oktatásra törekvés általános pedagógiai szemléletből gyökerezik, mostanra pedig kimondatlanul is elvárássá vált a modern oktatásban. Minden szakterület innovációra hajló képviselői folyamatosan azon igyekeznek, hogy saját tárgyuk, tantárgycsoportjuk minél színesebben, minél szemléletesebb módon legyen tanítható. A tankönyveket, taneszközöket is úgy fejlesztik, szerkesztik, tantárgytól függően ábrákkal, képekkel, érdekes történetekkel, találékonyságot kívánó feladatokkal téve érdekesebbé, élvezhetőbbé, hogy minél inkább lekösse a gyerekek figyelmét. A szemléletességre való törekvés persze a korábban tárgyalt vizualizáció iránti erős vágyakozás miatt is elengedhetetlen. Ezzel összefüggésben gyakran hallhatjuk gyerekektől, hogy azok a kedveltebb tantárgyaik, amelyeknél színeseek a tankönyvek, a tanár sokat szemléltet, ahol céltudatosan sokféle eszköz segítségével kötik le a gyerekek figyelmét. Az unatkozás persze nem ok nélkül fő ellensége tanárnak és diáknak. Ha beférkőzik a mindennapi rutinnal végzett tanítás gyakorlatába, nagyon nehéz visszafordítani a gyerekekben az érdektelenség irányába történő elhajlás folyamatát. Ráadásul gyakran az osztályközösségek gyengébb tanulói válnak az unalmas dolgok elleni lázadásuk hangadóivá, követőket pedig jól tudjuk, nem nehéz találniuk. Ezeknek a fiataloknak, ahogyan másoknak is, új

esélyre, új lehetőségekkel való megismerkedésre, az érdektelenségből a kíváncsiság felé, az unalmasból az izgalmas felé való elmozdulásra – javítom, – elmozdításra lesz szüksége. Ezt pedig nevelőik, tanáraik tudják a legközvetlenebb és leghatékonyabb módon elérni.

A tekintélyalapú oktatás sokat veszített egykori „fényéből”, melynek okai nagyon szerteágazóak. Nem is szeretném felettébb boncolgatni a kérdést, de tény, hogy társadalmi berendezkedésünkben történő folyamatos változások, a humanizmus, benne az esélyegyenlőség eszméinek előretörése, a demokrácia és a liberalizmus egyes melléktermékeinek megjelenése, divatossá válása miatt nem folyhat úgy az iskolai élet, mint 50 évvel ezelőtt. A tanárnak más módon kell megszereznie a gyerekek tiszteletét, a tekintélyt. Inkább úgy mondanám, ki kell érdemelnie, amelyre viszont csakis alázat és szeretet általi elfogadás útján van lehetősége. Meglátásom szerint ezért lehet különleges helyzetben a zenetanár, mert leginkább neki van lehetősége minden körülmények között működőképes partneri kapcsolat kiépítésére a gyerekekkel. Ehhez – ahogy korábban is tárgyaltuk –, minden eszköz a rendelkezésére áll, ha a személyi feltételeket, adottságait is ideszámítjuk. Az ember- és lélekmentésre pedig nem is lehetne nagyszerűbbet kitalálni, mint a zene.

Tény, hogy zene is van millióféle, de ha nagyon le akarjuk egyszerűsíteni a képletet stílusokba és műfajokba való gabalyodás nélkül, paraszti egyszerűséggel tarthatjuk magunkat az ősi megállapításhoz, hogy van jó és van rossz zene. Ha a jó ízlés és a személyiség formálására a minőségi zenét tartjuk alkalmasnak, akkor elsődleges célja egy zenetanárnak az arra való nevelés, hogy képes legyen önmaga eldönteni a tanítvány, milyen is az a minőségi zene, amivel érdemes időt töltenie. Teljesen mindegy, hogy zenehallgatásról vagy a zene műveléséről van szó, ha csak néhány évet járt zeneiskolába egy gyermek, de azt jó muzsikus tanár kezei között tölthette, bizonyára nem maradtak hatás nélkül növendékének átadott gondolatai. Mindez úgy működik, ahogy bármilyen vetés-aratás törvényszerűsége: lehet, hogy én voltam a vető, és más lesz az arató, de a remény, hogy idővel termést hoz az elvetett mag, nem lehet megkérdőjelezhető. Ez a gondolkodásmód mindenféle érték közvetítő tevékenységre igaz kell hogy legyen. Mintha egy misszionárius fejével gondolkodnánk (szerintem egy jó tanár szükségszerűen is így gondolkodik). Látnunk kell ugyanis a még nem láthatót, és hinnünk kell abban, hogy majd megtérül a befektetés. Már pedig minden gyermek potenciális befektetés, a szüleinek, családjának, tanárainak és a társadalomnak. Azaz mindenki érdeke, hogy megkapja tőlünk a lehető legtöbbet, a lehető legjobbat, és kívárujuk, amikor már fogja tudni kamatoztatni a belé vetett tudást és bizalmat. Ennek az elvnek az érvényesülése minden diszciplináris nevelési és oktatási cél felett kell hogy álljon, különben részben vagy egészben hatástalan lehet a munkánk.

Az iskolákban, nevelési intézményekben nagyon nagy szükség van az ilyen látással rendelkező nevelőkre, tanárookra. Legalább annyira, mint mentőövekre, amit veszély esetén be lehet vetni, hogy

segítségével a süllyedőfélben lévők megmenekülhessenek. Sok egyéb mellett a zene is ilyen mentőöv, amiből azt következtetem, hogy a zenét tanítónak nem csak az értékmentés a dolga, hanem a lélekmentés is, legalábbis ideális esetben. Ideális eset pedig akkor jön létre, amikor felismerjük, hogy fentről kapott bölcsességgel mind az értékmentés, mind pedig a lélekmentés szolgálatába állhatunk a zene segítségével, környezetünk pedig nem gátol abban, hogy mindezt tegyük is. Véleményem szerint ennyi a minimális feltétele annak, hogy a zene által jobbá legyen a világ, benne az ember. Hogy működhet mindez? Ha a zene és az ember szeretete olyannyira nyilvánvalóvá válik a külvilág számára, annyira koncentráliódik egy tanár személyiségében, hogy le sem tagadhatná, hogy ez az ő hivatása, úgy is mondhatnám, az elhívása.

Amikor fiatal pályakezdő voltam, sokat gondolkodtam azon, hogy van-e elhívásom, kellőképpen tudatában vagyok-e annak, és ha igen, elfogadása mennyire erős, mennyire önként vállalt részemről. Mindig nagy örömmel és békességgel töltött el, amikor felismertem magamban, döntéseimben a céltudatos életre való odaszánásnak a jeleit. A zenetanítás ezáltal nem munka vagy elvégzendő feladat lett számomra, hanem izgalmas várakozás, és keresése annak, hogy hol és kinek lesz ma rám szüksége? Melyik zenemű milyen titkot fog felfedni számomra és növendékem számára? Lesz-e valami esemény, történés a gyermek életéből vagy a sajátomból, ami kapaszkodót ad a tanításhoz, az újraértelmezéshez? Fognak-e eszembe jutni gondolatok a szerzőről, esetleg a technikai megvalósítás módjairól, ami megkönnyíti a megértés mellett a megoldást is? A válasz egyértelmű, mindazoknak, akik hozzám hasonlóan gondolkodnak. Mindig volt gondolat, ötlet, jobbító szándék, és csak nagyon ritkán éreztem azt, hogy nem sok értelme volt a fáradozásaimnak, próbálkozásaimnak. Merthogy jellemzően a többszöri próbálkozások nyitják ki a következő ajtót. Mint amikor egy hatalmas kulcscsomóval a kezünkben szeretnék bejutni a kívánt helyre, de csak nem találjuk a zárba illő kulcsot. Egyre csak keressük a sok között, hátha ez a jó, vagy talán amaz. Ha idejekorán feladnánk, soha nem jutnánk be és nem tudnánk meg, hogy mi volt az ajtó mögött, de ha kitartunk végig, még ha a legutolsó is lesz az a kulcs, amely nyitja az ajtót, meg fogjuk látni a dolgok összefüggéseit és értelmét.

A zeneművekkel való foglalatosságnak egyik legnagyobb hozadéka pedig éppen ez, hogy mindig van tovább. A vizsgálódás, együttkeresés során játszva tanulunk, és olyan világot fedezünk fel, amely előtte ismeretlen volt, legalábbis növendékünk számára rejtve volt. A leggyönyörűbb, amikor minket is meglep egy közös felfedezés. Feledhetetlen közös élményeket raktároz el ilyenkor tanár és növendék, és ezek azok az élmények, amelyekkel még a leges-legeslegújabb kor csábító találmányai sem tudják felvenni a versenyt. Végláthatatlan kincsesbánya a zene birodalma, és beleunthatatlan életszínvonal kutatni azt. És mi mindnyájan lehetünk kincskeresők!

A zenehallgatás újra-felfedezése: élmény és öröm

Talán kissé úgy tűnhet, hogy a technológiai változások felgyorsulásával ijesztgetni akartam volna, de sokkal inkább figyelemfelkeltésnek, az újdonságokra való felkészülésnek szántam. Mostanra már valószínűleg köztudott az a törekvésem, hogy a modern technika lehetőségeit a zenetanításban is sokkal jobban kihasználjuk. Ehhez elengedhetetlen, hogy a tanárnak is legyenek ismeretei és tapasztalatai ezen a téren. Én is sokat tanultam, figyelve a mai gyerekek igényeit, szokásait, közöttük a zenehallgatási szokásokat is. Számos kérdőíves felmérés készült azzal kapcsolatban, hogy milyen zenét, milyen körülmények között és milyen eszközökkel hallgatnak a fiatalok. A probléma csak az, hogy ezeket a kutatásokat 2-3 évente újra kellene ismételni, mert annyira gyorsan változnak a dolgok. Eme változást okozó feltételek közül csupán csak egy a technológia fejlődéséből fakadó, amely által egyre gyorsabb internettel rendelkező, egyre nagyobb tudású, egyre kisebb méretű és egyre jobb minőségű zene lejátszására alkalmas mobileszközök kerülnek piacra, majd a karácsonyfa alá, végül a gyerekek kezébe. A nagy kérdés az, hogy a szolgáltató oldaláról milyen fejlődések tapasztalhatók? Vannak-e ugyanolyan léptékű változások a minőségi zene hozzáférhetőségét tekintve, vagy inkább elmaradásokkal számolhatunk?

A populáris műfajok népszerűsítése és terjesztése minden bizonnyal könnyebb feladat lenne a zenetanárok számára, hiszen tele van az internet olyan szolgáltatókkal, ahol olcsón, vagy ingyen elérhető zenefájlok könnyedén megszerezhetőek, melyek kikapcsolódásként, háttérzeneként való hallgatás során bőven bizonyítottak. Nyilván ezek a zeneszámok egyszerűsége, popularitása, szövegi tartalma nagyban hozzájárult ahhoz, hogy belopják magukat a hallgatók szívébe, slágerként élve további életüket az éterben. Ne felejtsük, hogy a könnyen dúdolható dallam, a szerelmes témájú szöveg, egy látványosan elkészített videoklip, és persze az a tény, hogy mindenki azt hallgatja (gondolok itt a hetente megújuló slágerlisták előidézte versenyhelyezetre), komoly motivációt jelent, hogy minél többen rászokjanak hallgatásukra. De ne tekintsük őket ennyire ellenségnek, legalábbis nem ezt szeretném sugallni. Azt sem, hogy ne hallgassuk őket, hiszen tényleg csak jó zene és rossz zene létezik. Tehát csak fel kell állítani magunkban egy határvonalat, ami alapján megítéljük, mi az ami biztosan rossz és amitől távol tartjuk magunkat. Van, akinek csak a filmzene fér bele, mások a jazz-es irányzatokra „mozdulnak rá” előszeretettel. Aztán ott vannak a ma már szinte klasszikusnak számító könnyűzenei együttesek alkotásai, melyek életútját, életük végkimenetelét és persze életművüket jobban megismerve tudunk csak következtetni arra, hogy milyen üzenetet hordoztak. A mai sztárkereső műsorok legfrissebb slágerei között is találni sok olyat, amely nem csak fülbemászó, hanem még életrevaló üzenettel is rendelkezik. Ezzel világossá szeretném tenni, hogy a szöveg mindig nagyon

fontos, mert nem mindegy, hogy életcélt, örömet, boldogságot, reményt fejez ki egy dal, vagy letargiát, belefáradást, ne adj Isten, rettegést és egyéb szörnyű félelmekbe taszító érzéseket. A szöveg tehát egy nagyon fontos határvonal, még az idegen nyelvű dalok esetében is! De ugyanúgy fontos bírálati szempont lehet a melodikus szerkesztés, harmóniai felépítés, hangszerelés, vagy dramaturgiai felépítés, ahogy egy Mozart vagy Liszt mű esetében.

Valószínűleg a klasszikus zenét tanító zenetanároknak is vannak ezek között kedvenceik, amelyeket szívesen hallgatnak, még ha nem is éjjel-nappal. Az ügyesebb kollégák bizonyára meg is találták már a tanítási gyakorlatukban a kapcsolatot a különféle könnyű- és klasszikus zenei stílusok között, amelynek köszönhetően – azonfelül, hogy a gyerekek a „jó fej” tanárok közé sorolják őket – nagy lépést tettek afelé, hogy a gyerekek ne csupán a laikusoktól rájuk erőltetett kategorizálásokkal találkozzanak (pl. klasszikus zene a szomorú zene, könnyű zene pedig a vidám), hanem a szakember tanároknak és majdan saját fülüknek, zenei ízlésüknek higgyenek. Tehát ha tanulhatnánk valamiscskét a populáris műfajok terjesztési és zenehallgatási szokásaival kapcsolatban, nagyot léphetnénk előre.

Amit nagyon fontos hangoztatni, hogy a zenehallgatás tanítható, annak igényes művelésére rászoktatható mindenki, ami mindannyiunk számára kiemelkedő pedagógiai cél kellene, hogy legyen. A jó zene hallgatása nem csak kellemes időtöltés, nem pusztán szórakoztató érzés, hanem legyőzője a káros stressznek, életellenes és emberpusztító gondolatoknak. Ez felettébb igaz persze a klasszikus zene hallgatására, de odáig el is kell vezetni a fiatalokat, ehhez pedig nagy segítséget jelenthet, ha feltérképezzük zenehallgatási szokásaikat. Egy növendékét jól ismerő zenetanár nyilván tisztában van azzal, hogy milyen zenét hallgat szívesen növendéke, és azzal is, hogy azt milyen odafigyeléssel, milyen igényességgel teszi. Nem ördögtől való, hogy ilyenkor esetleg mi is meghallgassuk vele kedvenc slágerét, majd a szép részletek kiemelése, megfigyeltetése mellett ugyanígy megmutatjuk neki a mi kedvencünket, de akár valamilyen odaillo felvételt a jelenlegi vagy leendő tananyagából. Valószínűleg nem az a legjobb módszer, hogy elmondjuk: „keress valamit az interneten, és hallgasd meg”, hanem ha lépésről-lépésre segítjük ebben. A segítségnek pedig látható eredménye lesz az önállósodás terén, mert fokozatosan kialakul a növendékünkben a jó és a rossz közötti különbségtétel képessége, melynek hosszútávon jelentős ízlésformáló hatása van.

Itt jön elő egy nagyon fontos kérdés, amiben egészen bizonyos, hogy a könnyűzene világa nagy előnyben van a klasszikus hallgatnivalókkal szemben: az interneten is könnyen elérhető, akár tananyagként is használható repertoár. Szerencsére a klasszikus repertoár is már bővülőfélben van, hiszen a zeneműkiadók, művészeti intézmények is sürgető lépéseket tettek annak érdekében, hogy tárhelyeket hozzanak létre, gyűjteményeket tegyenek elérhetővé a zenehallgatók számára. Azonban a gyerekekre még mindig kevesebben gondolnak. Nekik szánt hallgatnivaló egyelőre még kevés van, azt

is nagyon keresni, sőt, válogatni kell. Pedig fontos előfeltétele annak, hogy mai szemmel nézve is „versenyképes” legyen a klasszikus zene a populáris áradattal szemben. Ezért tartom nagyon fontosnak, hogy készüljenek ilyen hanganyagok, úgymondhatnánk, „tananyagok”, hogy mi zenetanárok is tegyünk a szemléltethetőbb, még élményszerűbb zenetanításért. És mi más lehetne élményszerűbb, mint jó zenét hallgatni, arra szoktatni növendékeket, a következő nemzedékeket? Ennek gyakorlati módjáról, elképzeléseimről a „Hangfelvételek és mobilalkalmazások segítő szerepe a hangszeres gyakorlásban” című írásomban írtam bővebben:

http://www.parlando.hu/2019/2019-4/Dominko_Istvan.pdf

Témám szempontjából rendkívül öröndetes, hogy jelen írásom zárósoraival egyidőben látott napvilágot az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó erőfeszítéseinek köszönhetően létrejött kottabolt, a Digikotta. Az egyre bővülő online tartalom mobil eszközön, tableten, számítógépen tananyagszerűen követhető kották, hanganyagok, képek, videók, interaktív feladatok formájában válik elérhetővé. Mi más lenne ez, ha nem a 21. századi élményszerű zeneoktatásra való törekvés szép példája?

<https://digikotta.emb.hu/welcome>

A szerző, Dr. Dominkó István zongoraművész, mesterpedagógus, oktatási szakértő, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola zongoratanára. Ösztöndíjprogramjáról és elérhetőségeiről az alábbi weboldalon olvasható több információ:

<https://osztondij.mma-mmki.hu/felhasznalo/75d4f1cb6a250ed33debed86a2eeb92a>

